

Recenzije, prikazi i primjeri dobre prakse

Nataša Brekalo

Terapijski pas u nastavi

Suvremeni način života sve je više usmjeren prema socijalnom prihvaćanju životinja i naš se odnos prema njima sve više mijenja. U tom smislu i naše spoznaje o psima postaju sve opsežnije, produbljenije i preciznije. Što više o psima znamo, sve više ih uključujemo u naše životne aktivnosti. Pas ima izuzetan utjecaj na čovjeka, njegov je najbolji prijatelj, pruža mu bezuvjetnu ljubav i toplinu te tako utječe na sve dimenzije čovjekova zdravlja, njegovu komunikaciju s drugima i životno zadovoljstvo. Posebno mjesto u 21. stoljeću zauzima terapijski pas kako u radu s djecom, tako i posebno u radu s djecom s teškoćama. *Uključivanje terapijskog psa u rad s djecom s teškoćama u razvoju predstavlja interakciju između djeteta i treniranog terapijskog psa, uz vodstvo voditelja psa, s ciljem ubrzavanja napretka razvojnog procesa djeteta. (Kobeščak i sur., 2013., str. 15).* U Hrvatskoj podatke o provođenju terapije potpomognute psima možemo pronaći u Centru za rehabilitaciju Silver te Hrvatskoj udruzi za školovanje pasa vodiča i mobilitet, koji ujedno pružaju usluge terapije potpomognute životinjama.

Znanstveno istraživanje pozitivnog utjecaja životinja na tjelesno i mentalno zdravlje ljudi ot-

počelo je u Sjedinjenim Američkim Državama unazad tri desetljeća, gdje se od početka koristi pojam terapija uz pomoć kućnih ljubimaca (eng. Pet Facilitated Therapy), koji se vremenom mijenja u pojam aktivnosti uz asistenciju životinja (eng. Animal Assisted Activities). Tako Greiffenhagen (1991) naglašava da terapija i liječenje uz pomoć životinja znače jednu novu i vjerojatno intenzivnu stepenicu životinjske prilagodbe terapijskom procesu: životinje ne bi trebale biti dresirane samo za funkciju koja koristi u radu čovjeka, već bi samo njihovo postojanje (druženje) s čovjekom trebalo biti od koristi. On ističe da postoje grupe ljudi koje značajno profitiraju iz odnosa sa životinjama: npr. bolesna djeca, starije osobe, zlostavljana djeca i odrasli i osobe s razvojnim teškoćama. U socijalnom području djelovanja životinje pomažu uspostavljanju kontakta s drugima; kod osoba s kojima se ne može uspostaviti kontakt one su najčešće prvi korak u uspostavljanju komunikacije s liječnikom, terapeutom i drugim osobama.

Prema Centru za rehabilitaciju Silver (2016), terapijski psi su posebno školovani psi s pomagачkom i terapijskom namjenom, s ciljem poticanja razvojnih procesa djece ili mladih

Terapijski pas Luna

osoba s teškoćama u razvoju. Budući da psi reagiraju na dodir, gestu, osmijeh, pogled i prihvaćaju osobu koja za njih pokaže interes, prema Kobeščak i sur. (2013), njima nije važno ima li osoba koja se njima bavi (igra) neke motoričke teškoće, jezično-govorne ili komunikacijske poteškoće.

Terapijski ili školski pas u nastavi javlja se u ulozi motivatora u svakodnevnim aktivnostima odgojno-obrazovnog procesa. Uključivanjem terapijskog psa u nastavu djeluje se na različite aspekte razvoja učenika: sociokognitivni, senzomotorički, psihosocijalni, emotivni i komunikacijski razvoj. Terapijski pas djeluje na učenike

opuštajuće, potiče ih na komunikaciju te izaziva veću koncentraciju i motivaciju za nastavne sadržaje koji se realiziraju na spontani način zbog privlačnosti djece i životinja. Veliki benefit koji dobivaju učenici od terapijskog psa je u tome što pas nudi bezuvjetno prihvaćanje, udobnost i sigurnost, u razredu se stvara atmosfera bez osude, prijetnje ili straha. Učenici imaju visoko interaktivnog prijatelja čija ih odanost i visoka kompatibilnost preporučuje kao sudionike nastave, a danas su psi trenirani za veliki broj specifičnih zadataka (Pavliades, 2008) koji se usmjeravaju prema specifičnim potrebama učenika kao pojedinca ili skupine. Pas pomaže po-

boljšanju kvalitete života u školi i nastavi u kojoj učenici usvajaju nastavne ishode na zabavan i edukativan način. Terapijski pas također ima veliku ulogu u individualnom radu s učenicima s teškoćama u školi, gdje se ciljano prati i pomaže u radu s određenim teškoćama, a u čiji su rad uključeni i stručni suradnici škole, te voditelj terapijskog psa. Praksa u svijetu pokazuje da u zdravstvene i edukativne ustanove terapijski pas dolazi u pratnji svog voditelja (psiholog, logoped, radni terapeut, učitelj...) te u suradnji sa stručnjacima ustanove radi s pojedincem ili grupom jedan do dva sata. Od 2019. godine u III. osnovnoj školi Bjelovar terapijski pas boravi cijelo vrijeme nastave u učionici s učenicima. Projekt je osmišljen s Udrugom za pse vodiče i mobilitet Zagreb i III. osnovne škole Bjelovar. Cilj višegodišnjeg projekta je uvođenje terapijskog psa kao motivatora (teorija privrženosti) u nastavne procese i poboljšanje rada s djecom s teškoćama kako u školi, tako i na području grada Bjelovara. Dosadašnja zapažanja vrlo su pozitivna i ukazuju na velike mogućnosti koji ovaj projekt ima pred sobom. Učenici, a posebno

učenici s bilo kojim oblikom poteškoća, ovim projektom dobivaju pogled na odgojno-obrazovnu ustanovu kao mjesto u kojem se osjećaju veselo, motivirano i prihvaćeno.

Literatura

Kobešćak, S., Selaković, T., Katalenić, L. (2013). Poticanje dječjeg razvoja uz terapijskog psa. Glasnik saveza udruga cerebralne i dječje paralize, 15 - 21. 24, Zagreb: Heroina.

Centar za rehabilitaciju Silver (2016). Terapijski pas. <http://czrs.hr/wpcontent/uploads/2014/06/Terapijski-pas.pdf> (preuzeto 25. 4. 2016.)

Greiffenhagen, S. (1991). Tiere als therapie: Neue Wege in Erziehung und Heilung. München: Droemer Knaur.

Katalenić, L. (2010). Terapijski psi u Hrvatskoj. Zagreb: Grafički zavod Hrvatske.

Pavlidis, M. (2008). Animal-assisted Interventions for Individuals with Autism. London: Jessica Kingsley Publishers.